

REFORMA SĄDOWA

Miesięcznik poświęcony sprawom ustawodawstwa i sądownictwa.

Prenumerata wynosi:
Rocznie . . . 5 K.
Półrocznie 2 K 50 h
Numer pojedyn. 1 K.
Inscryty przyjmują
Administrcya po 20
hal. za wiersz petito-
wy jednoszpaltowy.

**ORGAN KRAJOWEGO ZWIĄZKU
SĘDZIÓW WE LWOWIE.**

Wychodzi dnia 15-go każdego miesiąca.

Redaktor i wydawca:
**Romuald A.
Lewandowski**
ADRES
Redakcyi i Administr.
Lwów,
ul. Sobieszczyzna 4.

Członkowie Kraj. Związku sędziów otrzymują Reformę bezpłatnie.

O faktycznej ocenie materiału procesowego.

Przez adw. Dr. KAMILA STEFKĘ.

(Dokończenie).

Przepis ten powinienby opiewać: jeżeli zachodzą takie fakta świata zewnętrznego, z których na podstawie zasad doświadczenia można wnioskować, że nie łatwo ów drugi mógł się być o tem przekonać. W tych przypadkach ustawa nie powołuje się na żadne konkretne fakta, tylko na wyniki wnioskowania z faktów.

Jakżeż sędzia dochodzi do poznania tych trzech grup, czyli elementów zdarzeń prawnych?

Pierwsza grupa t z fakta świata zewnętrznego, są przedmiotem dowodu bezpośredniego, a więc albo sędzia sam (przy dowodzie z oględzin) bezpośrednio obserwuje pewien fakt albo też zapomocą środków dowodowych jak świadków, dokumentów i stron, dowiaduje się o bezpośredniej obserwacji, przez inne osoby uczynionej. Wprawdzie przy faktach świata zewnętrznego możliwym jest także dowód pośredni, lecz tu odgrywa on podrzędniejszą rolę wskuięk tej okoliczności, że fakta świata zewnętrznego mogą być bezpośrednio spostrzegane i zwykle też istotnie bezpośrednio spostrzegane bywają, co dowód pośredni czyni zbędnym.

Inaczej ma się przy drugiej i trzeciej grupie zdarzeń prawnych.

Ani fakta świata wewnętrznego, ani czynniki hypotetyczne nie mogą być nigdy przedmiotem bezpośredniej obserwacji i dowodu bezpośredniego, to też Sędzia musi najpierw rozpatrzyć zachodzące fakta świata zewnętrznego i następnie dopiero z nich na podstawie zasad doświadczenia wysnuć wnioski o tem, że ktoś działał w złej wierze, pod wpływem przymusu i t. d. lub że coś byłoby nie na czasie (§ 830 u c.), że rzecz bez zmniejszenia wartości nie da się podzielić i t. p.

Dochodzimy tedy do wniosku, że zasady doświadczenia odgrywają w procesie bardzo doniosłą rolę.

Ich znaczenie objawia się już przy dowodach bezpośrednich, bo już tu musi sędzia korzystać z tych zasad. Na podstawie doświadczenia musi on oceniać wiarygodność środka dowodowego (czy na wiarę zasługuje świadek spokrewniony, albo w przyjaźni lub w nieprzyjaźni żyjący lub też dokument, który zawiera poprawki i dopiski) a podobnie na podstawie zasad doświadczenia, musi oceniać wiarygodność treści, którą z tego środka dowodowego wydobywa, jak n. p. czy wiarygodne są zeznania choćby najbardziej prawdopodobnego świadka, atoli odnoszące się do zdarzeń, które zaszły przed kilkunastu laty.

Dalsze znaczenie zasad doświadczenia objawia się przy dowodach pośrednich, a zwłaszcza przy dowodzie faktów świata wewnętrznego i czynników hipotetycznych, gdzie zadaniem sędziego jest na podstawie udowodnionych faktów świata zewnętrznego wysnuć wnioski co do istnienia owych faktów świata wewnętrznego i owych czynników hipotetycznych

W końcu zaznacza prelegent, że nie obojętne są zasady doświadczenia dla oceny prawnej, bo i tu korzysta sędzia z doświadczenia, jeżeli ocenia, jakie znaczenie mają wyrazy użyte w ustawie, lub słowa przez strony wypowiedziane i t. p.

Przedstawwszy w ten sposób składniki zdarzeń prawnych podkreślił prelegent, że trojaką należy odróżnić czynność w procesie:

- a) czynność ocenienia, czy treść, jaką się wydobywa ze środka dowodowego, zasługuje na wiarę bez względu na to, jakie wnioski z tego mogą być wysnute,
- b) wysnuć z udowodnionych faktów na podstawie zasad doświadczenia wniosków co do poszczególnych składników zdarzeń prawnych
- c) skombinowanie tych elementów, aby z nich zbudować zdarzenie prawne.

Pierwsza ocena jest oceną dowodową, drugą oceną faktyczną, a trzecia oceną prawną.

Czy ocena faktyczna jest częścią oceny dowodowej, czy może czemś samoistnym, czy wreszcie częścią oceny prawnej?

Praktyka sądów w tym kierunku nie jest jednolita

Już sądy drugiej instancji uważają ocenę faktyczną raz za część oceny dowodowej, drugim razem za ocenę osobną, czego dowodem z jednej strony orzeczenie Nr. 1761 (ze zbioru Pfaffa, Scheya, Krupskiego, w którym Sąd II. inst. uważał kwestyę niezdolności służącego (§ 1315 ust. cyw.) za kwestyę oceny dowodowej, a z drugiej orzeczenie Nr. 3029, w którym II. instancja, bez powtarzania dowodów, owszem na podstawie faktów w I. inst. udowodnionych, zmieniła ustalenia pierwszego sędziego co do kwestyi, czy pozwany działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzycieli

Chwiejną jest także praktyka Najwyższego Sądu. To, w czem prelegent upatruje ocenę faktyczną, uważa orzeczenie Nr. 2886 za ocenę dowodową, orzeczenia Nr. 2952 i 3195 za osobną ocenę faktyczną, a orzeczenia Nr. 2845 2882 i 3029 za ocenę prawną.

Które z tych orzeczeń jest trafnem?

Prelegent jest zdania, że ocena faktyczna mieści się w ramach oceny prawnej, a wysnuwa ten wniosek stąd, że ustawodawstwo zna takie przepisy, które skutki prawne czynią zależne wprost od ocenienia sędziego (jak n. p. art. 62, 125 i 262 ust. handl.), a zatem ocenę faktyczną wprost zali-

czają do oceny prawnej, a dalej stąd, że tylko przy pomocy oceny faktycznej możliwą jest często ocena prawna, a zwłaszcza interpretacja i analogiczne stosowanie ustaw: jedynie na podstawie oceny faktycznej da się ustalić pojęcie „kolei żelaznej“ a więc obecnie, czy tramwaj elektryczny jest koleją i dlatego tylko przy pomocy oceny faktycznej jest interpretacja, a tem bardziej analogia, możliwą.

Wobec tego wyniku dochodzi prelegent do konsekwencji, że dla mylnej oceny faktycznej można nawet w drodze rewizji zaczepiać wyrok II. instancyi, uzasadniając to zaczepienie przyczyną z §. 503 I. 4. pr. cyw.

Reforma kodeksu cywilnego austriackiego.

(Dokończenie).

§137. W §. 120 pow. ust. cyw. ma się w miejsce słów „przed upływem szóstego miesiąca“ położyć słowa: „przed upływem 180 dnia, w § 138 pow. ust. cyw. ma się w miejsce słów: w siódmym miesiącu po zawarciu małżeństwa lub w dziesiątym miesiącu“ położyć słowa: „po upływie 180 dni po zawarciu małżeństwa i przed upływem 300 dnia; w § 163 pow. ust. cyw. ma się w miejsce słów: „nie mniej jak sześć a nie więcej jak dziesięć miesięcy“ położyć słowa: „nie mniej jak 180 dni a nie więcej jak 300 dni“.

§ 138. Przepisy §§ 134 do 136 nie mają zastosowania do czasokrosów, które przypadły przed wejściem w życie niniejszej ustawy i do zobowiązań, które ugruntowane zostały przed tym czasem

7 Tytuł Umowy na rzecz trzecich.

§ 139. § 881 pow. ust. cyw. ma opiewać:

Jeżeli kto we własnem imieniu przyjął obietnicę, by na korzyść trzeciego coś świadczone, wtedy przyjmujący obietnicę, może żądać, by na korzyść trzeciego to świadczenie wykonano.

Czyi w jakim czasie ten trzeci prawo nabywa bezpośrednio od obiecującego domagać się dopełnienia świadczenia, ma być ocenione według natury i celu umowy w braku innej wyraźnej umowy.

W szczególności nabywa trzeci to prawo, jeżeli to świadczenie jemu głównie miało wyjść na korzyść. Prawo przyjmującego obietnicę domagania się od obiecującego we własnem imieniu dopełnienia umowy na korzyść trzeciego, nie gaśnie, choćby nawet ten trzeci nabył to prawo bezpośrednio. Roszczenie trzeciego uprawnionego do żądań w razie bezpośredniem nabycia prawa, dopełnienia umowy, nie może być więcej ani zniesionem ani zmienionem, jak tylko ten trzeci został powiadomionym o umowie albo od obiecującego albo od przyjmującego obietnicę, chyba że inaczej się umówiono. Prawo do żądania świadczeń na rzecz trzeciego, któremu świadczenia te przyrzekł nabywca nieruchomości przy umowie o pozbycie nieruchomości uważa się za nabyte przez trzeciego z chwilą oddania nieruchomości nabywcy w posiadanie, chyba jeżeli inaczej się umówiono.

§. 140. W miejsce zniesionego § 882 wchodzi następujący przepis: § 882 Jeżeli trzeci odrzuca prawo nabyte z kontraktu, wtedy uważa się prawo to jako nienabyte. Stosunek kontraktowy pomiędzy příjemcą obietnicy a obiecującym nie ulega przez to zmianie, chyba jeżeli inaczej się umówiono. Obiecujący ma prawo podnoszenia zarzutu z kontraktu nawet i przeciw trzeciemu.

Wierzytelność przeciw przyjemcy obietnicy, która z roszczeniem z kontraktku nie zostaje w prawnym związku, nie może być potrąconą z wierzytelnością trzeciego.

§ 141 § 1019 pow. ust. cyw. zostaje zniesiony.

§ 142 Niniejsze przepisy mają zastosowanie, o ile dla pojedynczych gatunków umów na rzecz osób trzecich albo dla zastrzeżeń pewnego rodzaju w kontraktach na rzecz osób trzecich nie ma specjalnych przepisów.

8. Tytuł. Niedopełnianie umów odpłatnych.

§ 143. Jeżeli przy umowie odpłatnej jedna strona dopuszcza się zwłoki, druga strona może żądać albo dopełnienia i zarazem wynagrodzenia szkody z powodu spóźnienia albo też donieść o odstąpieniu od umowy po poprzedniem ustanowieniu odpowiedniego czasu do uzupełnienia spóźnionej czynności. Z upływem zakreślonego czasu staje się odstępstwo skuteczne.

Jeżeli zastrzeżono sobie, że dopełnienie umowy pod zagrożeniem odstąpienia od tejeż, ma nastąpić w pewnym ściśle oznaczonym czasie albo w ciągu ściśle oznaczonego czasokresu albo też jeżeli można poznać z celu świadczenia, który był znany zobowiązanemu do świadczenia, że świadczenie w razie zwłoki nie miałoby żadnej wartości dla strony długiej, to musi ta ostatnia w razie, jeżeli obstaje przy dopełnieniu umowy, w ciągu 3 dni od nastania zwłoki donieść zobowiązanemu do świadczenia, w razie przeciwnym uważa się go za odstępującego od umowy.

§ 144 Jeżeli się ma dopełnić odpłatną umowę w częściach, można odstąpić od niej z powodu zwłoki tylko co do tych części świadczeń, których jeszcze nie dopełniono pod tem zastrzeżeniem, że i odpłata jest podzielna.

Odstąpienie odnosi się tylko do tych poszczególnych części świadczeń, co do których zobowiązany do świadczenia pozostaje w zwłoce. Odnosi się jednak do całej umowy, o ile ona jeszcze nie jest dopełnioną, jeżeli to oświadczone przy doniesieniu o odstąpieniu od umowy.

Jeżeli można poznać z natury zawartej umowy albo też jeżeli zobowiązany do świadczenia mógł poznać z celu świadczenia, że w razie zwłoki z pojedynczą częścią świadczenia, reszta świadczeń nie ma dla odbiorcy żadnej wartości, to musi ten ostatni, jeżeli chce nastawać na wykonanie umowy, donieść o tem zobowiązanemu do świadczenia w ciągu 3 dni od nastania zwłoki, inaczej ma być uważanym za odstępującego od umowy.

§ 145 Jeżeli wykonanie odpłatnej umowy staje się niemożliwem, czy to z winy jednej strony czy to z zawinionego przypadku, który jednak zdarzył się jednej stronie, drugiej stronie służy prawo domagania się wynagrodzenia szkody lub też odstąpienia od umowy. Przy częściowej niemożliwości świadczenia służy jej prawo odstąpienia od kontraktu wtedy, gdy poznać można z natury czynności lub z celu świadczenia, który był wiadomym zobowiązanemu do świadczenia, że częściowe świadczenie nie ma dla niej żadnej wartości.

§ 146 Jeżeli na podstawie odpłatnej umowy jedna strona zobowiązana jest do czegoś, a wbrew temu zobowiązaniu postępuje, wtedy służy drugiej stronie przy ponownem przeciwnem działaniu strony przeciwnej prawo doniesienia jej o odstąpieniu od umowy.

Odstąpienie to staje się skutecznem, jak tylko nastąpiła czynność umowie przeciwna.

§ 147. Zobowiązany do świadczenia powinien w razie odstąpienia

strony przeciwnej, już otrzymaną odpłatę po myśli § 1447 ustęp ostatni pow. ust. cyw. oddać lub wynagrodzić.

Odstąpienie nie narusza prawa domagania się wynagrodzenia szkody z powodu zawinonego niedopełnienia umowy.

§ 148. Kto do świadczenia na podstawie odpłatnej umowy jest zobowiązany, może odmówić tego świadczenia aż do wykonania lub zabezpieczenia wzajemnego strony drugiej, jeżeli prawo do żądania świadczenia wzajemnego wskutek złych stosunków majątkowych strony drugiej jest zagrożone, a zobowiązany do świadczenia w chwili zawarcia umowy o zagrożeniu nie miał wiadomości lub też przy użyciu należytej troskliwości nie musiał nabrać wiadomości.

§ 149. § 919 pow. ust. cyw. jest zniesiony.

Skutki niedopełnienia umów odpłatnych, które zawarte zostały przed wejściem w życie niniejszej ustawy, mają być oceniane wedle ustawy dotychczas obowiązującej.

Tytuł. 9. Ewikcyja za wady bydłecy

§ 150. Przepis § 924 pow. ust. cyw. traci moc swoją i ma zastosowanie po wejściu w życie niniejszej ustawy tylko wtedy, gdy odebrano bydłę przed dniem wejścia w życie tej ustawy.

§ 151. Odmiennie od przepisu § 925 pow. ust. cyw. można w drodze rozporządzenia oznaczyć, do których chorób bydłecy i wad odnosi się domniemanie, że one już zaistniały przed oddaniem zwierzęcia odbiorcy i wciągu jakich czasokresów po odbiorze te choroby i wady muszą się pokazać, ażeby można korzystać z domniemania.

Z chwilą wejścia w życie takiego rozporządzenia tracą moc obowiązującą odmiennie przepisy § 925 pow. ust. cyw. i mają tylko o tyle zastosowanie, o ile odebranie zwierzęcia nastąpiło przed wejściem w życie tego rozporządzenia.

Rozdział VI.

Czynności zabronione.

§ 152. Do § 1295 pow. ust. cyw. dodaje się jako drugi ustęp:

Kto komu umyślnie szkodę wyrządza w sposób przeciwny dobrym obyczajom lub publicznemu porządkowi, obowiązany jest do wynagrodzenia szkody, jeżeli szkodę wyrządzono we wykonaniu prawa, to poprzedni przepis jest ważny tylko wtedy, jeżeli prawo tylko w tym celu wykonano, by drugiemu szkodę wyrządzono.

§ 153. W przepisie § 1305 pow. ust. cyw. ma się po słowach „w granicach prawnych używa“ położyć: (§ 1295 ustęp 2).

§ 154. Przepisy §§ 152 i 153 nie mają zastosowania do czynności lub zaniechań, które zaszyły w czasie, zanim ustawa niniejsza weszła w życie.

Rozdział VII.

obejmuje przepisy o kontrakcie najmu usług i jest uzupełnieniem projektu o kontrakcie najmu usług pomocników handlowych i innych osób w przedsiębiorstwie handlowem ustanowionych a przeznaczonych do wyższych usług. Przepisy te prawie zgadzają się z odnośnymi przepisami prawa obowiązującego w państwie niemieckiem z tą małą ale korzystną odmianą, że termin wypowiedzenia mają być przymusowe. (Jus cogens).

Rozdział VIII.

Asygnata i przyjęcie długu wyjaśnia i uzupełnia dużo wątpliwych przepisów pow. ust. cyw. w tej materji.

Rozdział IX.

Obejmuje w sześciu §§. następujące nowe przepisy „O przedawnieniu i zasiedzeniu“.

§ 194. W ciągu 3 lat przedawniają :

1. Pretensye do żądania dostawy towarów, wykonania robót lub innych świadczeń, jeżeli wynikają one z ruchu przedsiębiorstwa przemysłowego, kupieckiego lub innego handlowego,

2. pretensye do żądania dostawy wyrobów leśnych lub rolnych, jeżeli wynikają z ruchu gospodarstwa rolnego i leśnego

3. pretensye za przewoźne z przewozu towarów, osób, za drogę posłańców i zwrot wydatków z przewozu osób lub rzeczy wynikłych.

4. pretensye wynikłe z ruchu przemysłu gospodarskiego i szynkarzkiego za dostarczenie gościom potraw i napojów, mieszkania i utrzymania lub innych świadczeń

5. pretensye wynikłe z przyjęcia pewnej osoby z pielęgnacją na wikt, naukę, lub na wychowanie, za dostarczenie tej osobie mieszkania, pielęgnacji, utrzymania i nauki i za świadczenia i wydatki, które z tem są połączone.

6. pretensye z czynszu najmu wynikłe

7. pretensye pomocników handlowych i przemysłowych, pomocników wyrobników, sług i innych w służbie prywatnej pozostających osób do honoraryów, płacy, zasługi i innych poborów służbowych, zwrotu, wydatków, wynagrodzeń jak również pretensye pracodawców i służbodawców i majstrów z tytułu udzielonych zaliczek i z tytułu należytości za naukę.

8. pretensye lekarzy (dentystów i innych) weterynarzy, aptekarzy i akuserek oraz tych osób i przedsiębiorstw, które prowadzą zakład leczenia i pielęgnacji, kąpielowy, kuracyjny, naukowy lub wychowawczy, dalej nauczycieli prywatnych do żądania wynagrodzenia lub zapłaty za ich świadczenie lub wydatki

9. pretensye adwokatów, nataryuszy, obrońców patentów, agentów publicznych, inżynierów, architektów, geometrów i wszystkich innych do załatwienia pewnych interesów, publicznie ustanowionych lub dopuszczonych osób z powodu ich należytości i innych wierzytelności wynikłych z ich czynności zawodowych włącznie i wydatków, również należytości stron z tytułu zaliczek osobom wyżej wymienionym udzielonych.

10. wierzytelności z tytułu zaległych kwót alimentacyjnych i z tytułu świadczeń dożywotnich oraz pretensye co do zwrotnych świadczeń z tytułu upłat z góry uiszczonych a obliczonych na podstawie ugody o umorzenie kapitału w ratałnych spłatach.

11. pretensye zabezpieczających do żądania premii assekuracyjnych wraz z pobocznemi należytościami, które wraz z nimi mają być ściągnięte.

§ 195, § 1489 ma opiewać :

Każda skarga o wynagrodzenie szkody przedawnia w ciągu 3 lat licząc od czasu, kiedy poszkodowanemu szkoda była wiadomą, bez względu na to, czy szkoda powstała przez przekroczenie obowiązku z umowy wy-

nikającego, czy też spowodowaną została bez względu na umowę. Jeżeli uszkodzony nie wiedział o szkodzie albo jeżeli szkoda powstała ze zbrodni, to prawo do skargi przedawnia w ciągu lat 30.

§ 196 Przepis § 1485 pow. ust. cyw. nie ma zastosowania do przedawnienia należności powołanych w §§ 94 do 196

§ 197 Co się tyczy należności, które stały się płatnymi przed czasem, w którym ustawa niniejsza uzyskała moc obowiązującą, to do nich mają zastosowanie przepisy §§ 194 do 196 z tym dodatkiem, że czas przedawnienia ma być liczony od dnia następującego po dniu, w którym ustawa niniejsza uzyskała moc obowiązującą. Jeżeli zaś czas przedawnienia oznaczony w dotychczas obowiązującej ustawie wprawdzie się kończy, jak czas 3 letniego przedawnienia liczony wedle nowej ustawy, to przedawnienie kończy się z upł. wem czasu wcześniejszego.

§ 198. Przepisy o skróceniu czasu przedawnienia nie ulegają żadnej zmianie, o ile zawierają odmienne prawidła przedawnienia:

1. Prawidła międzynarodowego traktatu co do ruchu przewozu towarów na kolejach żelaznych

2. Regulamin ruchu kolejowego wraz z dodatkami,

3. Przepisy ustawy z 1 Maja 1869 (Dpp. 58) które oznaczają czasokresy, po upływie których gasną pretensje powszechnych zakładów leczniczych z tytułu zwrotu kosztów utrzymania — do funduszu krajowego.

4. Wszystkie inne przepisy, które dla pretensji oznaczonych §§ 194 do 195 przeznaczają krótszy termin przedawnienia jak termin trzechletni.

§ 199 §§ 1463 i 1469 pow. ust. cyw. znosi się *Dr. G. Pisek*.

J. E. Dr. Tchorznicki jako prezes Lwowskiego Towarzystwa prawniczego, uznając doniosłość zamierzonej reformy ustawy cywilnej, urządził szereg konferencji w tym przedmiocie w lwowskim Towarzystwie prawniczym. Pierwsza taka konferencja odbyła się dnia 31. stycznia b. r. przy bardzo licznym udziale członków.

Zagałę ją wiceprezes Towarzystwa profesor prawa cywilnego na uniwersytecie lwowskim p. Dr. Ernest Till następującem przemówieniem:

Od 100 lat obowiązująca powszechna ustawa cywilna nie całkiem już odpowiada dzisiejszym potrzebom — jakkolwiek zaliczyć ją należy do najlepszych prac kodyfikatorskich.

Postęp w nauce prawa cywilnego, wydanie nowego kodeksu cywilnego niemieckiego, projekta kodyfikacji prawa cywilnego w Szwajcaryi i na Węgrzech skłoniły Dr. Ungera do poruszenia sprawy reformy kodeksu cywilnego także dla Austrii. Jakkolwiek Dr. Unger sądził, że najbardziej odpowiedniem byłoby ułożenie całkiem nowego kodeksu, to jednak nie wierzył w to, aby obecnie dała się ona uskuteczyć, nadto przyznał, że taka całkowita przeróbka sprowadziłaby zbyt wielką zmianę we wszystkich stosunkach prywatno-prawnych a nadto mogłaby sprowadzić pewno niebezpieczeństwo nasładownictwa nowego kodeksu cywilnego niemieckiego, niezupełnie we wszystkim pożądanego.

Zaproponował więc Dr. Unger, aby do reformy kodeksu przystąpić stopniowo z pewną ostrożnością a mianowicie, ażeby na razie wprowadzić tylko takie zmiany, które są konieczne potrzebne, a których ani interpretacja naukowa ani zastosowanie ustawy, choćby je bardzo daleko rozciągnięto (*freie Rechtsfindung*) nie mogłyby dokonać. Głos Dr. Ungera znalazł żywy odgłos. Rząd oświadczył się natychmiast przychylnie, z rzadką energią zwołał komisją z najpierwszych prawników austriackich, która miała wskazać kierunki, w jakich kodeks ma być poprawiony lub uzupeł-

niony. Od tego czasu upłynęły trzy lata. Dopiero z końcem zeszłego roku całkiem niespodzianie Rząd wniósł do Izby Panów projekt noweli obejmującej prawie wszystkie działy prawa cywilnego z wyjątkiem tylko prawa małżeńskiego, ponieważ reforma prawa tego w obecnych stosunkach mogłaby dać powód do niepożądanych dyskusji i rozgniewania.

Nowela do ustawy cywilnej obejmuje nie tylko działy z ustawy cywilnej, lecz odnosi się właściwie do całego ustawodawstwa materalnego i formalnego; niektóre jej postanowienia należą do postępowania w sprawach niespornych (n. p. postanowienia o sprawach opiekuńczych), niektóre do procedury cywilnej (np. o zaniechaniu albo wstrzymaniu procesu), inne do nowej ordynacji egzekucyjnej, inne wreszcie zmieniają nawet przepisy manipulacyjne (jak np.: prowadzenie metryk); a nawet dotyka ustawodawstwa gminnego (wedle noweli gmina ma wykonywać pewien nadzór nad opiekunami w porzeczonym zakresie działania).

Dlatego badanie postanowień szczegółowych tej noweli jest połączone z pewnemi trudnościami.

Następnie streścił prof. Dr. E. Till szczegółowe postanowienia noweli podnosząc, że sporną jest kwestya, czy ochrona imienia należy do zakresu prawa prywatnego. Nowela nie zmienia terminu pełnoletności — Dr. Unger pragnął jej przesunięcia o trzy lata wstecz (do 21. ukończonego roku życia), przy dzisiejszej dość wcześniejszej dojrzałości młodzieży zmiana dotychczasowych postanowień byłaby pożądaną. Nowela skraca terminy określone w ustawie z dnia 16 lutego 1883 N. 20 dz. u. p. o uznaniu kogoś za zmarłego (termin 80 letni zmienia na 70 letni, termin 10 letni na 5 letni) Nowela nosi na sobie wszelkie znamiona nowoczesności zrównując kobiety z mężczyznami pod względem zdolności do świadczenia przy aktach prawnych wszelkiego rodzaju. Praktycznemi są postanowienia noweli o prawie familijnem n. p. o opugnowaniu prawości rodu dziecka wówczas, jeżeli mąż w terminie do opugnowania zakreślonym jest chorym na umyśle; termin trzymiesięczny w takim wypadku ma być wedle noweli liczonem od dnia, gdy kurator o narodzeniu dziecka się dowiedział.

Postanowienia noweli o opiece nad małoletnimi pozostającymi pod władzą ojcowską nie są tak dowolnemi Nowela postanawia, że jeżeli ojciec zaniebuje wychowania dziecka, to może mu być odjęta władza ojcowska

Przeciw powołaniu kobiet do opieki, nikt zarzutu nie może podnieść, w poważnej części wypadków kobiety może są bardziej ukwalifikowane do opieki, niż mężczyźni. Nowela postanawia jednak, że przeciw swej woli kobiety do opieki nie mogą być zniewolone — nie bardzo szczęśliwe postanowienie, bo w takim razie zapadł do opieki zmaleje. Kobieta zamężna wbrew woli męża nie może być opiekunką. W razie nieuzasadnionego sprzeciwienia się męża rozstrzyga Sąd. Za odpowiednie uważa mowca postanowienia noweli o opiece nad osobami małoletniemi i ich wychowaniem w przypadkach separacji lub rozwodu małżeńskiego. Dotychczasowa norma sprowadza bowiem często niepożądane następstwa, Za bardzo szczęśliwie pomyślane uważa przepisy noweli o opiece nad dziećmi nieślubnemi i o radach opiekuńczych. Natomiast nie może się zgodzić na przepis przejęty z kod. niemieckiego, że w niektórych przypadkach może być ktoś jeszcze przed narodzeniem się dziecka nieślubnego i bez uznania lub wyroku drogą tymczasowego zarządzenia poczytany za męża i do zabezpieczenia kosztów rozwiązania matki i utrzymania nieślubnego dziecka zniewolony.

Co do prawa rzeczowego nowela przekracza zdaniem mowcy program Dra Ungera. Rzecz o hipotecę właściciela wkracza głęboko w istotę

prawą zastawu, sprzeciwia się akcesoryjności tego prawa. Nowela odstępuje od zasad o tytule i sposobie nabycia także i przy nabyciu nieruchomości nie wpisanych do ksiąg gruntowych. Sposób nabycia bowiem zastępuje nic nie znaczącą ceremonią oddania dokumentu nabywczego w obec dwu świadków. Prawo zastawu na nieruchomości nie wpisanej do ksiąg gruntowych może być nabyte przez złożenie dokumentu zastawnego do sądu — nie zawiera jednak nowela skutku nieprzełknięcia tych dokumentów.

Za bardzo praktyczne uważa znowu postanowienia noweli o wpływie podziału gruntu panującego czy służebnego na wykonywanie służebności gruntowych i o wprowadzeniu postępowania niespornego przy odnowieniu granic.

Przepisy noweli o prawie spadkowym, zmniejszeniu ilości parenteli do dziedziczenia powołanych uznaje mowca za bardzo odpowiednie jak najmniej pod względem poprawienia losu pozostałego małżonka i dzieci nieślubnych, zastrzegłby jednak prawo kaduka dla krajowego fiskusa, a nie dla państwowego.

Nowela żąda do zrzeczenia się spadku formy aktu notaryalnego — przepis ten uważa za niepraktyczny ze względu na ludność wiejską; wedle noweli ten, co pisze testament, może być świadkiem, pisać go może, ale czytać mu nie wolno (weselość)

Nowela polepsza znacznie stanowisko dzieci nieślubnych i prawa małżonka, zamiast dożywotnikiem będzie dziedzicem zupełnym, a nawet dziedziecem koniecznym

Za bardzo ważne uważa postanowienia o policzeniu darowizny przy obliczaniu części obowiązkowej.

Dla spóźnionej pory mowca nie mógł poruszyć jeszcze wielu kwestyi w noweli uregulowanych, mianowicie proponowanych w prawie obligacyjnym zmian bardzo ważnych, wymagających dokładnego rozważenia i pozostawił to szczegółowym referatom.

Za bardzo szczęśliwą uważamy myśl JE Dra Tchorznickiego przestudowania w szerszym gronie członków treści postanowień tak doniosłej noweli, Tych P. T. prenumeratorów Reformy sądowej, którzyby pragnęli poznać historię reformy kodeksu cywilnego. odsyłamy do artykułów ogłoszonych w „Neue freie Presse“ N. 14250 z 27/4 1904, 14254 z 1/5 1904 i w N. 14 61 z 8/5 1904 (w którym to numerze jest zawarte zapatrywanie na tę sprawę JE Dra Kleina) i w Nrze 14255 z 2 czerwca 1904 i na artykuł prof. Dra Tilla ogłoszony w Przeglądzie prawa i administracyi.

* * *

Poszczególne działy noweli będą omawiane na dalszych posiedzeniach Lwowskiego Towarzystwa prawniczego na podstawie szczegółowych referatów.

O prawie obrony imienia, osobowem i obligatoryjnym będzie referował członek Towarzystwa adw. Dr Allerhand Z przebiegu dyskusyi będziemy podawali sprawozdania na podstawie zapisków stenograficznych w Reformie sądowej.

Krajowy Związek sędziów odniesie się do Wydziału Lwowskiego Towarzystwa prawniczego z prośbą, by w charakterze gości mogli brać udział w owych dyskusyach nad tak interesującą kwestyą także wszyscy członkowie Krajowego Związku sędziowskiego we Lwowie, do którego należą sędziowie z Janowa, Winnik i Kulikowa.

Po przeprowadzeniu dyskusyi nad reformą prawa cywilnego przysłała na porządek dzienny sprawa projektu o kuratelach (Entmündigungsrecht¹⁾) a wejdzie jeszcze sprawa o prawie karnem dla młodzieży (Jugendstrafrecht).

¹⁾ Referował ją rad. op. Garfein (Przyp. red.)

W Towarzystwie prawniczym wiedeńskim miał na dniu 2) lutego br. prof. Till wykład na ten sam temat. Zaznaczył w nim na wstępie, że autorowie noweli byli w nader trudnem położeniu, gdyż z uzupełnieniem prawa dawnego ma się rzecz nie inaczej, jak ze sztucznem odnowieniem starego budynku.

Prelegent nie widzi w projekcie niektórych bardzo pożądaných zmian. Unger żądał już n. p. zniżenia wieku pełnoletności. Zmiana ta byłaby bardziej pożądana, jak postanowienie o ochronie imienia.

Prelegent nie widzi też w noweli opracowania prawa korporacyjnego i fundacyjnego ani też przepisów o ogłoszeniu publicznem (Auslobung) ani wreszcie zmian niewystarczających przepisów o cywilnym kontrakcie spółki.

Powitać należy zrównanie kobiet co do zdolności świadczenia (Zeugnisfähigkeit) przy aktach prawnych tudzież objęcia opieki i kurateli. Nie należy jednak zdaniem prelegenta pochwalać tymczasowego zarządzenia względem zniewalania nieślubnego ojca bez uznania z jego strony lub wyroku do alimentacyi przed urodzeniem się dziecka, ponieważ sprzeciwia się to zasadzie, że nikt na podstawie tymczasowego zabezpieczenia za ojca poczytany być nie powinien.

Najobszerniejsze wywody poświęcił prelegent działowi prawa rzeczowego, zarzucając projektowi, że upośledza moment fizycznego władztwa przy nabywaniu nieruchomości, nie będących przedmiotem ksiąg gruntowych.

Z tem autor połączył dłuższy pogląd na ustawodawstwo hipoteczne niemieckie, któremu zarzucał zbyt dużą przewagę wpisu hipotecznego, która powoduje często, że prawdziwy właściciel pokrzywdzony zostaje na korzyść spekulanta, który był dość zręcznym, aby zapewnić sobie formalne warunki zaufania do ksiąg gruntowych.

Podobnie zwalcza prelegent zamiar wprowadzenia do ustawy cywilnej t. zw. hipoteki właściciela, przez którą staje w sprzeczności z zasadą zawisłości prawa zastawu. Za niepraktyczne a szczególnie dla naszego kraju niewłaściwe uważa nowe uregulowanie t. zw. ustępstwa pierwszeństwa tabularnego.

Powitać należy także polepszenie stanowiska prawnego pozostałego małżonka i dzieci nieślubnych w prawie spadkowym, podobnie ograniczenia ustawowego dziedziczenia krewnych do czwartej parenteli odpowiada istocie dziedziczenia ustawowego, ponieważ dalsi krewni faktycznie rzadko tylko należą do związku pokrewieństwa.

Przepadłość majątków bezdziedzicznych windykuje prelegent dla funduszu krajowego, nie zaś dla fiskusa państwowego. Prawa przepadłości na rzecz gmin, któreby tu może w pierwszym rzędzie były powołane, nie zaleca, gdyż w takim wypadku fundusze nadto by się rozprószyły a małe gminy niczego by nie otrzymały.

Bardzo silnie wystąpił prelegent przeciw przepisom projektu, które odbierają wierzycielom dziedzica wszelką możność zabezpieczenia swoich przeciwko niemu pretensyi, jak długo spadek nie jest przyznany. co wszelkie dotychczasowe zasady o stosunkach prawnych dziedzica do wierzycieli swoich i spadkowych, legataryuszy i dziedziców koniecznych, tudzież tych wszystkich interesów wzajemnie do siebie — przewraca.

W prawie obligatoryjnym nie ma postanowienia o odpowiedzialności państwa za przewinienia urzędników.

W końcu podniósł prof. Dr. Till wadliwość formy projektu ze stanowiska kodyfikacyjnego, ponieważ pomieszane są tam najrozmaitsze przepisy materyalne i formalne, publiczne i prywatne, a wszystko to wprowadza

dzony zostaje do kodeksu cywilnego wbrew zasadzie przez redaktorów skrupulatnie przestrzeganej, iż tylko materialno-prawne przepisy do kodeksu cywilnego należą.

W końcu przyznaje prelegent, że mimo tych braków projekt jest pracą interesującą i także ze stanowiska literackiego uwagi godną*).

Przegląd sprawozdawczy.

Przegląd prawa i administracji z grudnia 1907.

(zeszyt 12).

Proces kryminalny Teofila Wiśniewskiego i towarzyszy o zbrodnię zdrady stanu. Opracował na podstawie źródeł urzędowych Prof. Dr. Piotr Stebelski. (Streszczenie).

Nadzwyczaj zajmująco zapowiada się powyższa literacko opracowana publikacja materiału historycznego, spoczywającego w aktach przeprowadzonych u nas w pierwszej połowie XIX wieku procesów politycznych, odnoszących się do tajnych związków rewolucyjnych.

Na podstawie aktów sądowych, przechowanych obecnie w t. zw. archiwum bernardyńskim we Lwowie, przedstawia autor przebieg procesów wytoczonych Teofilowi Wiśniewskiemu o zbrodnię zdrady stanu w latach od 1835—1847, zaznajamiając czytelnika z przepisami wczesnej procedury karnej, opartej na surowej zasadzie inkwizycyjnej; sędzia śledczy łączył w sobie funkcje sędziego instrukcyjnego, obrońcy i oskarzyciela i na podstawie wyników śledztwa ustanowiony sprawozdawca, którym był bardzo często sam sędzia śledczy, przedstawiał sądowi orzekającemu stan sprawy, a sąd nie widząc obwinionego ani świadków przystępował do jej osądzenia przy zastosowaniu ustawowej teorii dowodowej. Autor szkicuje przebieg postępowania śledczego w tej karnej sprawie, wzmiankując o osobach sądowych w sprawie tej uczestniczących. poczem przechodzi do osoby głównego aktora Teofila Wiśniewskiego, którego niezwykłą indywidualność charakteryzuje urzędowy zapisek komisji kryminalnej wyrazami „że jest człowiekiem niezwykłych zdolności, o bystrości i darze orientacyjnym, przechodzącym zwykłą miarę, pamięci fenomenalnej, o spiszowym charakterze i sile woli łamiącej wszelkie przeszkody“.

Pierwotny proces, wytoczony Teofilowi Wiśniewskiemu w r. 1835. za udział w tajnych związkach rewolucyjnych, zawiązanych w latach 1834 i 1835 między alumnami gr. kat. seminaryum duchownego, zakończony został wyrokiem z dnia 23 kwietnia 1836 l, 478, uznającym Wiśniewskiego winnym zbrodni zdrady stanu i skazującym go na piętnastoletnie ciężkie więzienie; wyrok ten zniesiony jednak został dekretem nadwornym najwyższego Trybunału sprawiedliwości dla braku prawnych dowodów; jednakże w trzy lata później (w lipcu 1839) zarządził sąd kryminalny lwowski wznowienie zastanowionego przeciw Teofilowi Wiśniewskiemu śledztwa o zbrod-

*) Zwracamy uwagę Szanownych czytelników także na artykuły co do reformy prawa cywilnego ogłoszone w czasopismach prawniczych jak w All ö Gerichtszeitung Dr. Roberta Bartscha: Die Reform des oesterreichischen Privatrechtes (N 1. 2. 3 4 z r 1908)

nię zdrady stanu, ponieważ w przeprowadzonych w międzyczasie procesach o zbrodnię zdrady stanu przeciw kilku innym osobom wykrytem zostało istnienie tajnych związków rewolucyjnych pod nazwą „Stowarzyszenie ludu polskiego“ a zarazem wyszło na jaw, że odłamem tej organizacji, rozgałęzionej po całym kraju, był tajny związek rewolucyjny, zawiązany między alumnami grecko katolickiego seminarjum.

Na czele organizacji Stowarzyszenia ludu polskiego stała rada centralna, do której należało naczelne kierownictwo sprawami związku; stowarzyszenie zaś samo rozpadało się na rotę czyli oddziały, składające się z dziesięciu członków z rotnikiem na czele. Organizacja sekcji zawiązanej między alumnami opierała się na tej zasadzie, że przed przyjęciem do związku obowiązany był każdy członek odpowiedzieć na pewne pytania, a po odpowiedziach na te pytania przedstawiano członkowi statuta, określające bardzo idealne cele związku, z głównym celem, wywalczenia niepodległości Polski w dawnych granicach i nadania jej federacyjnego republikańskiego ustroju.

Uchwała Sądu lwowskiego, wznawiająca postępowanie karne przeciw Teofilowi Wiśniowskiemu streszcza się w tem, że dowody nagromadzone w zastanowionym procesie przeciw niemu o zbrodnię zdrady stanu łącznie z dowodami uzyskanymi we wspomnianych wyżej innych sprawach kryminalnych uzasadniają dowód dostateczny, że Wiśniowski w spiskach powyższych brał udział, zatem należy przytrzymać Wiśniowskiego jako obwinionego o zbrodnię zdrady stanu.

Teofil Wiśniowski zawiadomiony o tej uchwale bezmieniem listem nadanym we Lwowie uciekł do Strassburga, skąd rozwija gorączkową propagandę zdążającą do wywołania zbrojnego powstania. Propagandę tę przenosi z czasem na teren Galicyi i urządza rozgłośną wyprawę narajowską a odnośne wypadki skreśli autor w następujących artykułach.

Wadowice, 27. grudnia 1907.

Edward Doboszyński.

Juristische Blätter N. 6 z 9 lutego 1908.

Ostatni numer tego czasopisma zawiera ciekawą i charakterystyczną korespondencję z Wiednia.

Oto korespondencya ta donosi nam, że Związek Niemców w Maryenbadzie rozpoczął bojkot towarzyski rady sądu kraj. w Maryenbadzie Adama z powodu, że tenże ośmielił się ozeskie podanie pewnego adwokata z Kolina załatwić w czeskim języku.

Autor korespondencyi słusznie też zauważa, że ci, którzy o niezawisłości stanu sędziowskiego „od góry“ tyle mówią, równocześnie deprecją tę „niezawisłość od dołu“. Atoli nacisk „od dołu“ gorszy jest bezsprzecznie od nacisku „od góry“, bo uniemożliwia spokojne życie prywatne, będące ręką świętego wykonywania obowiązków publicznych.

Dziś wymaga się od sędziego stronniczości w zapatrywaniach narodowościowych, politycznych, jutro zacznie się jej wymagać w niepolitycznych.

Do czego takie postępowanie może doprowadzić, oby nie musieli zbierać burzy kiedyś ci, którzy dziś wiatr sięją.

Kraków, 12 lutego 1908.

Piotr Korolenko.

Dziennik rozporządzeń c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 16. stycznia 1908 zeszyt 1. zawiera: Rozporządzenie Min. handlu z 21 XII,

1907 l. 48448 P. dotyczące zmiany należności pocztowej na okres od 1. stycznia do 31 grudnia br.

Wiadomości:

Treść dziennika praw państwa z dnia 31. grudnia 1907 zeszyt CXXX, w szczególności, iż zawiera on ustawę z 28. grudnia 1907 dotyczącą pro wizoryum budżetowego na I. półrocze roku 1908, zestawienie ogólnego rachunku z wydatków państwowych z krajów reprezentowanych w radzie państwa i wreszcie przedłużenia ustawy z dnia 30/8 1891 Nr. 136 dz. u. p. o wykonaniu jurysdykcji sądów konsularnych;

Reskrypt c. k. Min. Spraw. z dnia 27/12 1907 l. 30966 wystosowany do Prezydów wyższych sądów krajowych dotyczący postępowania sądów w toku przewodu spadku i przy wydaniu dekretu dziedzictwa, jeżeli dzie dzicami ustanowiono obók osób żyjących także przyszłych potomków (na scituri), którzy w czasie śmierci spadkodawcy ani się nie urodzili, ani wedle ustawy za urodzonych nie mogą być uważani, Reskrypt Min. Spraw we wnętrzych z 27/12 1907 l. 8577 o sposobie ustalenia nastąpionej legitymacji per subsequens matrimonium stosownie do art XVI. ustawy wprowadzczej do p. c.

Wykaz zaprzysiężonych tłumaczy sądowych.

Orzeczenia N. T. cywilne: Nr. 1056 Zasada „Przy obliczaniu pod legających egzekucji poborów wdowy po urzędniku państwowym — nie należy doliczać dodatków na wychowanie, które taż wdowa dla swych dzieci otrzymuje“. Motywa: Jakkolwiek dodatki na wychowanie dzieci po urzędniku państwowym pozostałych asygnowane są do rąk wdowy, to jednak to na leży mieć na uwadze, że te datki nie są przeznaczone na utrzymanie wdowy, lecz służyć mają wyłącznie na pokrycie kosztów wychowania niezaopatrzo nych dzieci i dlatego ma tu zastosowanie zasada w § 150 uc. wypowiedzia na. (O. N. T. z 22/1 907 l. 565).

Nr. 1057. Z a s a d a „Sąd, u którego skarga wzajemna w prawidłowy sposób zawisła, pozostaje dla teżże skargi wzajemnej właściwym, pomi mo, iż skargę główną odrzucono z powodu niewłaściwości sądu. Motywa Skarga wzajemna jest według austriackiego prawa skargą samoistną, która wedle § 96 n. j. może być podaną w sądzie skargi głównej. o ile nota bene zachodzą inne ustawowe wymogi, z czego też wynika, że obojętnem jest, czyli skarga pierwsza podaną jest w sądzie właściwym, czy nie. Orze czenie N. T. z 29 stycznia 1907 l. 1028.

Dziennik rozporządzeń M. Spr. z dnia 18 stycznia 1908 zeszyt 2 zawiera

Rozporządzenie Minist. Spraw z 13 stycznia 1908 zmieniające roz porządzenie z 19/101897 Nr. 41 dotyczące sposobu postępowania z pie niądzmi stron w obrocie czekowym urzędu pocztowych Kas oszczędności i prowadzenia księgi pieniężnej. — (Wraz z odpowiednim formularzem).

Wiadomości: Dziennik praw państwa z 18 stycznia 1908 ze szyt V. zawiera rozporządzenie Min. Spraw. i Skarbu w porozumieniu z Najw Izłą Obrachunkową z 13 stycznia 1908 o uwolnieniu stron od op lat należności manipulacyjnych i kosztów druków wynikających w toku przekazu urzędu pocztowych Kas oszczędności ze Sądami i urzędami de pozytowymi.

Sokołowski Wład.
adj. sąd.

Wiadomości bieżące.

Granica wieku u sędziów. Sekcja Krakowska Stowarzyszenia sędziów austriackich domaga się w swoim memoryale między innymi, by austriackich sędziów po 35 latach służby pensjonowano i aby żaden sędzia nie pozostawał w urzędzie dłużej niż do 60 roku życia. Obecnie jak wiadomo nie ma ustanowionej granicy wieku dla sędziów i n. p. przy Najwyższym Trybunale są radcy dworu i prezydenci senatów w wieku starszym niż 70 lat, przeciw czemu niektóre izby adwokackie w swoim czasie wnosiły protesty. Centralny związek wiedeński nie zgadza się z tem żądaniem sekcji krakowskiej, wychodząc z tego zapatrywania, że z jednej strony jest ten wniosek ze stanowiska czysto ludzkiego niesympatyczny a z drugiej strony ze względu na zagwarantowaną ustawami zasadniczymi niezawisłość sędziowską wątpliwy; może da się ustanowić granice wieku dla sędziów podobnie jak dla profesorów uniwersytetu Centralny związek porozumie się jeszcze w tej mierze z sekcją krakowską.

Dalszy wniosek sekcji krakowskiej zmierza do oddzielenia prokuratury Państwa od sądownictwa „Sprawa ta była aktualną za rządów Ministra Körbe a, który oświadczył się za takim oddzieleniem; prokuratura miała otrzymać odrębny statut i miała podlegać Ministerstwu. Centralny Związek nie zajął jeszcze stanowczego stanowiska w tej kwestyi.*)

Reforma ustawodawstwa w Rosyi. Ministerstwo sprawiedliwości wniosło do Izby państwowej szereg projektów ustawodawczych i tak;

- 1) o prawie autorskiem
- 2) o zniesieniu przymusu osobistego za długi;
- 3) o środkach zapobiegawczych przeciw handlowi kobietami w celu rozpusty;
- 4) o warunkowem skazaniu;
- 5) o warunkowem uwolnieniu przed terminem odbycia kary;
- 6) o wprowadzeniu obrony do śledztwa wstępnego;
- 7) o wprowadzeniu pierwiastka kontradyktoryjnego do procesu od dawania pod sąd;
- 8) o wydawaniu przestępców;
- 9) o urządzeniu domów pracy;
- 10) o powiększeniu etatów niektórych instytucji sądowych
- 11) o wydaniu ustawy o zakładach wychowawczo-poprawnych dla nieletnich;
- 12) o powiększeniu pensyi urzędników sądowych
- 13) o wprowadzeniu nowego kodeksu karnego
- 14) o zbadanie przepisów co do obrońców sądowych
- 15) o zbadanie postępowania w sprawach o dyscyplinarnej odpowiedzialności urzędników sądowych.

Reforma sądowa w Niemczech. Pod tym tytułem znajdujemy w Gazecie sądowej warszawskiej szereg artykułów, z których treścią chcemy się podzielić z szanownymi czytelnikami naszej Reformy sądowej. Autor tych artykułów St. Pyrowicz zaznacza na wstępie, że od dawniejszego już czasu świat prawniczy w Niemczech uznaje za konieczne przeprowadzenie gruntownej reformy całego systemu prawodawstwa sądowego.

*) Die Zeit N. 1931 z 8:2 1908

W zakresie organizacji sądowej ma być dokonana reforma sądów najniższych t. z. Amtsgerichte, sądy te mają być przeznaczone do rozpoznawania wykroczeń; w mniej ważnych przestępstwach wyrokować będą sądy ławnicze (Schöffengerichte) — odejmując wielką ilość ciężkich przestępstw zastrzeżonych dotąd sądom przysięgłych. Sądy przysięgłych zatrzymamo jedynie dla najważniejszych zbrodni. Dzisiejsza organizacja sądów przysięgłych przedstawia bardzo wiele zasadniczych braków i jest w ogóle na kontynencie wadliwie urządzona.

Zamierzoną jest również gruntowna reforma instytucji sędziego śledczego. Warto wspomnąć o sposobie, w jaki projekt niemiecki traktuje pierwszorzędny przedmiot niezależności sędziów. Wiadomo, że w życiu publicznem rozmaitych państw europejskich, z wyłączeniem Anglii, zachodzą od czasu do czasu wypadki, w których niezależność sędziów okazuje się tylko jako czysty postulat teoretyczny pozbawiony w praktyce swego istotnego znaczenia. Otóż co do tej kwestyi w projektach niemieckich nie spotykamy się z niczem nowem i niczem ciekawem. Zawsze i bez końca jeden i ten sam stary system awansowania i nagród. Przeciw niemu poradzić może tylko wielka radykalna zmiana zasad organizacji sądownictwa, którą podjęto by w szerokim duchu demokratycznym i reformatorskim.

Reforma prawodawcza zamierzona przez rząd niemiecki obejmuje zarówno organizację sądownictwa jako też i cały obszar merytalnego i formalnego prawa cywilnego i karnego. Prawnicy domagają się dokonania reformy prawa socyalnego. Autor podnosi dalej, że cała zamierzona w Niemczech reforma wymiaru sprawiedliwości w najważniejszych swych punktach nie jest projektowaną na skalę, mogącą zadowolnić oczekiwania uczonych prawników i stronictw postępowych. W kodeksie cywilnym zmiany prawie wyłącznie mają być poczynione w prawie obligatoryjnym i rzeczowym. natomiast prawo spadkowe, familijne i osobowe ulegnie bardzo nieznacznym modyfikacyom. Sprawa dochodzenia ojcostwa, dzieci nieślubnych i rozwodów pozostanie jak dotąd na stanowisku dzisiejszego ogólnego kodeksu cywilnego niemieckiego.

Organizacja sędziów i prokuratorów na Węgrzech. Na posiedzeniu Izby poselskiej węgierskiej z dnia 1 lutego 1908. był przedmiotem obrad projekt ustawy o organizacji sędziów i prokuratorów. Referent Bizony zalecał przyjęcie przedłożenia rządowego, które polepsza merytalne położenie sędziów i prokuratorów.

Deputowani Józef Szasz, Ernest Brody i Mikołaj Pescha zgadzali się z projektem, wyrazili jednak odnośnie do poszczególnych zarządzeń odrębne życzenia.

Od kancelaryi Izby poselskiej otrzymaliśmy już ów projekt rządowy i zdamy z treści jego sprawę w jednym z najbliższych numerów Reformy sądowej.

Praktyka sądowa.

Do § 251|6. o. e.

Urządzenie przedsiębiorstwa szynkarskiego nie jest wyjęte z pod zajęcia.

(O N. Tr. z 14|1 1907 R. V. 15|8 zatwierdza uchw. S. Kr. Lwów R. V. 750|7 zmienia uchw. S. p. S. I. Lwów E. II. 1891|7)

Sąd egzekucyjny uwolnił z pod egzekucyi stoły marmurowe, krzesła, ławki, ladę i aparat do piwa, wszystko jako urządzenie szynkowni, bez którego egzekut nie mógł by prowadzić zarobkowości szynkarskiej i był by pozbawionym przedmiotów do osobistego wykonywania swego zatrudnienia (§ 251|6 o. e.)

Sąd rekursowy odmówił prośbie o uwolnienie powyższych przedmiotów, gdyż szynkarstwo nie może być zaliczone do rękodzielnictwa lub zarobkowości dziennego robotnika a raczej jest koncesyonowanym przemysłem handlowym, polegającym na zakupnie i odsprzedaży gorących napoi, do którego § 251|6 o. e. nie może być stosowanym, jak w ogóle do kupców

Najw. Tryb. zatwierdził tę uchwałę Sądu rekursowego, z powodów Sądu rekursowego, zauważając na wywody rekursu rewizyjnego, że rekurantą prowadzącego przemysł szynkarski, zatem niewątpliwie przedsiębiorstwo handlowe, ani nie można uważać za rzemieślnika, ani za wyrobnika, ani też nie można stawiać goz nimi na równi, w obec czego postanowienia § 256 o. e. nie mogą mieć do niego zastosowania. Reszta przepisów § 256 o. e. nie uwalnia zajętych przedmiotów z pod egzekucyi
Ant. Dolnicki.

Do § 467 ust. 3. 4, 471/1, 474 pr. c.

Przytaczanie przyczyn apelacyjnych w krótkich słowach: „brak wyczerpującego rozpatrzenia sprawy, nieważność wyroku z § 477/9 pr. c. mylne ocenienie wyników rozprawy pod względem faktycznym i prawnym“ nie odpowiada ustawowemu wymogom § 467/4 p. c., a apelacja taka ma być odrzuconą.

(O. N. Tr. z 14. Stycznia 1908 R. V 11/8 zatwierdza uchwałę S. kr. Lwów Bc. V. 517 7).

Pozwany wnosząc apelację z żądaniem zniesienia lub zmiany wyroku Sądu I. inst przytoczył jako przyczyny apelacyjne słowa, wyżej w przytoczniku zawarte, bez wypowiedzenia tych przyczyn.

Sąd apelacyjny na niejawnem posiedzeniu odrzucił tę apelację po myśli § 474/2 pr. c. dla braku przyczyn odwołania (§ 467|3 i 471|3 pr. c.), których ogólnik w przytoczniku zastąpić nie może, gdyż niewiadomo, w jakim kierunku pozwany dopatruje wytknięte braki, a ze względu na §. 471/7 pr. c. zauważa się, że wyrok zaczepiony jest zrozumiały, nie zawiera żadnej sprzeczności a jest należycie uzasadnionym

Najw. Tr. nie uwzględnił rekursu rewizyjnego z powodów Sądu apelacyjnego i z uwagi, że apelacja faktycznie nie odpowiada ustawowemu wymogom gdyż przyczyn apelacyjnych wbrew §. 467/4 pr. c. wcale nie wykazano i Sąd apelacyjny nie ma możliwości rozpoznania punktu, któryby mógł poddać swemu badaniu zwłaszcza co do błędnego zapatrywania prawnego.

Ant. Dolnicki

Od Administracji:

Prosimy uprzejmie P. T. Przełożeniństwa sądowe o najrychlejszy zwrot konsygnacyi prenumeratorów R. s. gdyż nakładu uregulować nie możemy.
